

Valtuustoaloite kaupunkikonsernin ja erityisesti sen keskeisten tytäryhtiöiden toiminnasta ja tuloksesta tiedottamisesta

Kaupunginvaltuusto 19.05.2025 § 45

Puheenjohtaja Paula Werning esitteli valtuutettujen Jyrki Hyttinen, Jenny Hasun, Timo Lehmusmetsän, Liisa Varjolan ja Pekka Korpivaaran jättämän seuraavan valtuustoaloitteen:

”Kaupunkikonsernin ja erityisesti keskeisten tytäryhtiöiden tiedottamisen tulee olla nykyistä avoimempaa ja yksityiskohtaisempaa

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että kaupunkikonsernin ja erityisesti sen keskeisten tytäryhtiöiden toiminnasta ja tuloksesta tiedotetaan nykyistä avoimemmin ja yksityiskohtaisemmin kaupunginvaltuustolle ja myös kaikille kuntalaisille.

Tytäryhtiöiden merkitys on kaupunkikonsernissa suuri sekä tulonmuodostuksen että riskienhallinnan näkökulmasta. Niiden määrä on myös ollut tasaisessa kasvussa, kun kaupungin toimintoja on sinänsä perustellusti yhtiötetty. Osa konserniyhtiöistä muodostaa lisäksi oman alakonserninsa, joten konsernirakenne on monitasoinen, ja konsernin hallinta saattaa olla niin valtuustolle kuin etenkin kuntalaisille epäselvä.

Konserniyhtiöt toimivat luonnollisesti osakeyhtiölainsäädännön mukaisesti, mikä määrittää omistajan mahdollisuudet vaikuttaa yhtiön toimintaan. Sitä tarkennetaan vuonna 2024 päivitetyllä konserniohjeella. Konserniohjeen mukaisesti konsernin omistajaohjauksesta vastaa kaupunginhallituksen elinvoima- ja työllisyysjaosto

Valtaosa keskeisistä konserniyhtiöistä toimii joko monopolistisesti ja ainakin hyvin rajoitetusti markkinaehtoisella toimialalla ja joukossa on myös In-house yhtiöitä sekä yhtiöitä, joiden toiminnan tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa ja sitä kautta osinko- tai muita tuottoja omistajalle, vaan yhtiömuoto on katsottu muista syistä parhaaksi tavaksi järjestää toimintoja.

Tiedottaminen konserniyhtiöiden toiminnasta ei mielestämme ole niin avointa kuin kuntaomisteisilta yhtiöiltä tulee nykyisin edellyttää. Jopa vuotuiset yhtiöiden tilinpäätöstiedot puuttuvat julkistettavalta elinvoima- ja työllisyysjaoston esityslistalta ja pöytäkirjasta. Samat tiedot on saatavilla kuitenkin hyvin pian julkisista rekistereistä, joten perusteita ko menettelylle on vaikea löytää. Tätäkin olennaisempaa olisi avoin ja julkinen tiedottaminen yhtiöiden tuloksetuksesta joko neljännesvuosittain kuten julkisesti noteeratuilla yhtiöillä on tapana tai kaupungin osavuositarkastuksen kanssa samassa rytmissä neljän kuukauden välein.

Yhtiöiden toimintaa säätelevässä OyL:ssa ei ole estettä sille, etteikö yhtiön johdon ja hallituksen päätöksellä yhtiön asemasta voida avoimemmin tiedottaa, kunhan se ei tuota yhtiölle minkäänlaista haittaa tai vahinkoa. Ottaen huomioon yhtiöiden aseman markkinoilla, on vaikea löytää edes kilpailullisia näkökohtia, joista tällaista haittaa tai vahinkoa voisi koitua. Pikemminkin avoimuus omistajaa, eli kaupunginvaltuustoa sekä kuntalaisia sen välillisenä edustajana, kohtaan olisi päätöksenteossa yhtiöille edullista ja niiden edun mukaista.

Myös tarkastuslautakunnalle avoimempi ja yksityiskohtaisempi tieto olisi varmasti hyödyllistä sen arvioidessa sekä yhtiöiden toimintaa että koko kaupunkikonsernin tuloksellisuutta.

Aloitteen tavoitteeksi esitämme, että keskeiset kaupungin konserniyhtiöt veloitetaan tiedottamaan liiketoimintakohtaisesta tuloskehityksestään ja keskeisistä taloudellisista tapahtumistaan sekä uusinvestoinneistaan kaupunginvaltuustolle vähintään kahdesti vuodessa, joista toinen voi olla konserniohjeessa oleva konsernipäivä. Kuntalaisille tiedottaminen voi olla tätä suppeampaa.

Tiedotuslinjaa ja -tapoja on syytä tarkastella yhdessä yhtiöiden ja kaupungin kanssa. Mikäli yhtiössä katsotaan jonkin olennaisen tiedon julkistamisen tuottavan yhtiölle haittaa tai vahinkoa siten kuin OyL määräyksissä tarkoitetaan, tulee se yhtiön erikseen tapauskohtaisesti perustella.”

Kaupunginvaltuuston päätös:

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.
